

“Jaunpils pienotavas” darbam vajag ap 100 tonnām, Igaunijas rūpnīcām ap 350 tonnām dienā. Jāpiebilst, ka projekta akcionāri un finansētāji – bankas – savu galavārdu dalībai projektā deva tikai tad, kad “E-piim” varēja pierādīt garantēto piena piegāžu līgumus.

– Cik jaunā kooperatīva biedri – zemnieki – maksās par jaunās rūpnīcas uzbūvēšanu? Kā tiks atmaksāti banku dotie kredīti?

– Šobrīd visa nauda būvniecībai jau ir sagādāta, un investīciju līgumu sagatavošana parakstīšanai jau ir nobeiguma stadijā. “E-piim” biedri jau ir ieguldījuši vismaz 1,5 miljonus eiro, lai sagatavotu projektu, sākot no rasējumiem līdz būvniecības dokumentācijai.

Protams, būs jāmaksā par kredītiem būvniecības procesa laikā, bet pastāv iespēja, ka bankas varētu daļu procentu maksājumu atlikt vai piešķirt kredītlīniju. Maksimāli domāts par to, lai no zemniekiem nebūtu jāpiesaista līdzekļi, bet statūtos pastāv punkts, ka var pienākt brīdis, kad katram biedram jāiemaksā 2600 eiro, ja bankas pieprasīs papildu līdzekļus. Tā nav liela nauda. Galvojumi no zemniekiem netiek prasīti.

– Vai nebaida valodas un mentalitātes atšķirības, kas var traucēt darbam uzņēmuma vadībā?

– Es esmu mācījies Igaunijā starptautiskā skolā, kur bija cilvēki no Baltijas reģiona, Somijas un vēl citurienes. Pēc tam mācījos ASV, kur bija kārtīgs tautību “rasols”. Man tas šķiet lieliski, ka dažādu mentalitāšu cilvēki var strādāt kopā. Jā, var gadīties, ka kāds kaut ko pārprot, bet mums visiem ir viens mērķis, ko gribam sasniegt. Sarunāties jau var arī tad, ja valodu nesaprot, tikai rokas piekūst (*smejas*).

Lielākā daļa no Igaunijas padomes saprot gan krieviski, gan angliiski, mūsu pusē – tāpat, līdz ar to nav nesaprašanās, un, ja tāda rodas, pārprasa, izrunā. Kādam šķiet, ka igauņi ir lēnāki un latvieši ātrāki, bet tas savā ziņā ir labi, igauņi ar savu apdomīgumu mūs var piebremzēt. Šādai kooperācijai paredzu labu rezultātu, jo nav igauņu vai latviešu, ir kopīgs kooperatīvs, kura darbā visi ir ieinteresēti.

– Vai nebiedē Lietuvas pārstrādātāju iespējamās pretdarbības jaunās rūpnīcas būvniecībai, jo tieši Lietuvas rūpnīcas, ņemot vērā to efektivitāti un konkurētspēju, lielā mērā diktē toni Baltijas reģiona tirgū.

– Mēs tam esam gatavi. Mēs zinām, ka var būt pretdarbība ne tikai no Lietuvas, bet arī no pārējiem reģiona pārstrādātājiem. Rēķināties, ka var notikt zemnieku pārvilināšana. Zinu, ka ir gadījumi, kad saimniekiem

piesola 3 līdz 4 centu augstāku samaksu par pienu, bet pēc tam piena naudas maksā ar lielu kavēšanos. Var solīt brīnumus, bet tie ir īstermiņa. Mēs strādājam ilgtermiņā. Tiem zemniekiem, kuri vēlas attīstīties, būvēt jaunas fermas, nepieciešama stabilitāte. Nav svarīgi, ka tiek piesolīta vairākus centus augstāka cena, par kuru nav garantiju, ka tāda tā būs ilgāk nekā trīs mēnešus. Svarīga ir stabilitāte – kaut centu mazāk, taču ar garantiju, ka nebūs krasu cenu svārstību.

Aprēķini rāda, ka jaunā rūpnīca piena iepirkuma cenu biedriem var palielināt par 3,6 centiem tikai ar savu efektivitāti vien. Teorētiski vēl vairāk. Tā ir liela rūpnīca, kas strādā ar lieliem apjomiem un kuru neietekmē mazo tirgu svārstības. Piena cena ļoti svārstās, lai to stabilizētu, pastāv hedžēšana (nākotnes darījumu līgumu slēgšana, kas pasargā no tirgus

Līdz gada beigām ir vienreizēja iespēja iestāties “Piena ceļā” par mazām izmaksām

svārstībām, – **aut.**). Ar trīs litriem piena to izdarīt nevar, jābūt pietiekamam apjomam pulvera un siera. *Interfood* var nodrošināt, ka cenu svārstības nav tik krasas.

Runājot par lietuviešiem, man šķiet nesaprotami, kādēļ viņi ved pienu no Igaunijas, jo transporta izmaksas ir ļoti augstas, tās var būt pat 3 centi uz kilogramu piena. Kādēļ viņi tos 3 centus negrib maksāt saviem zemniekiem? Lai Lietuvas uzņēmumi raugās, kā attīstīt piena ražošanu savā valstī, tas taču no izmaksu viedokļa ir daudz izdevīgāk! Lai paši sakārto savu tirgu.

– Kā zemnieku saimniecības var pievienoties “SCE E-piim” kooperatīvam?

– Līdz gada beigām ir vienreizēja iespēja to izdarīt – ir iespēja iestāties “Piena ceļā” par samērā mazām izmaksām.

– Cik jāmaksā?

– Tas ir valdes kompetences jautājums, bet, cik zinu, iestāšanās maksa ir 500 eiro robežās.

Pastāv divas iespējas – vai nu samaksāt paju kapitālu uzreiz, to aprēķina pēc saražotā piena apjoma, vai pēc tam, apvienojoties ar igauņiem – 0,2 centus par katru piena kg novēlnost 15 gadu garumā. Igaunijā tā notiek.

Pēc jaunā gada, precīzāk – pēc kooperatīvu apvienošanās pabeigšanas, iestāšanās maksa būs 10 000 eiro un 15 gadus 0,2 centi no katra pārstrādei nodotā piena kg. Tiem zemniekiem, kas grib piedalīties projektā un gūt no tā labumu, tagad ir superiespēju laiks. Viņiem nebūs jāmaksā 10 000 eiro, ja iestāsies “Piena ceļā” līdz gada beigām.

Zinu, ka daudzi saimnieki domā, stāties vai ne. Te man jāpiebilst, kolīdz jaunā rūpnīca sāks strādāt, var pienākt brīdis, kad jauni biedri vairs netiks uzņemti, jo piena piegādes jaudu nodrošināšanai var būt pietiekamas.

Igauņi gan rēķina, ka rūpnīcas jaudas var palielināt līdz 2000 tonnām, vēl pastāv iespēja, ka jaunu rūpnīcu 1000 tonnām varētu uzbūvēt Latvijā. Tomēr, kamēr jaunā rūpnīca nav uzcelta un tā nav nostrādājusi vismaz vienu gadu, par vēl vienas rūpnīcas finansēšanu, investoru piesaisti būs grūti runāt. Kooperatīvs būs diezgan daudz izmantojis no savām finanšu iespējām Pades rūpnīcas būvniecībai. Kad tā varēs pierādīt, ka peļņas un rentabilitātes rādītāji ir tādi, kā bija paredzēti, tad varēs plānot tālāku attīstību.

Man ir vaicāts, vai tiešām visu Latvijas pienu nevarētu pārstrādāt esošās Latvijas rūpnīcas. Nav svarīgi, var tās var vai ne, svarīgi ir, kādu cenu tās maksā par pienu. Rūpnīca var būt pati modernākā Latvijā, bet, ja tā maksā 20 centus par piena kg, tai pienu neviens nepārdos. Rūpnīcai jāspēj nodrošināt, ka tā var iegādāties pienu par cenu, par kādu zemnieki gatavi to pārdot. Šajā gadījumā rūpnīca piederēs kooperatīvam, rūpnīcas peļņa tiks novirzīta kooperatīvam, kas to var izmaksāt saviem biedriem. Jebkurai rūpnīcai ir mērķis nopelnīt saviem akcionāriem. Vienai rūpnīcai akcionāri var būt privātpersonas vai firmas, citai – zemnieku kooperatīvs. Tās, kam akcionāri nav zemnieki, ir ieinteresētas mazāk maksāt par pienu, rūpnīcas peļņu paturot sev.

– Vai kooperatīvam ir īpašas piena kvalitātes prasības zemniekiem?

– Mēs uz kvalitāti skatāmies nopietni, tas ir viens no priekšnosacījumiem uzņemšanai kooperatīvā. Jā, var gadīties, ka kādam kvalitāte noklibo, bet “Piena ceļā” biedru ražotais piens kopumā ir ļoti kvalitatīvs, tādēļ, piemēram, Lietuvas uzņēmumi labprāt vēlas pirkt pienu no mums.